

Ministerie van Binnenlandse Zaken
t.a.v. mevrouw K. Ollongren
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
(ook per mail)

Datum

30 juni 2020

Betreft

Verzoek €240 miljoen doeluitkering cultuur in Gemeentefonds (huisvestingskosten verplichte tijdelijke sluiting)

Geachte minister Ollongren,

Nog net voor de zomervakantie zet u het overleg voort met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten over de financiële verhoudingen tussen rijk en gemeenten in het algemeen en meer specifiek over de afronding van financiële afspraken over de periode maart t/m mei 2020. De taskforce culturele en creatieve sector – waarvan de Museumvereniging namens de Federatie Cultuur deel uitmaakt - heeft het kabinet en de Tweede Kamer cijfers over de verwoestende effecten van de coronacrisis voor deze sector gepresenteerd en de contouren geschetst van een *Herstelplan voor de culturele en creatieve sector*. Eén van de maatregelen betreft volledige compensatie van huisvestingskosten tijdens de verplichte tijdelijke sluiting t/m 31 mei jl. Het gaat om €240 miljoen huur- of hypotheeklasten en gebouwgebonden kosten waarvan reeds €60 miljoen is bevoorschot aan gemeenten. Wij doen een dringend beroep op het kabinet om de toezegging na te komen en de compensatie met €180 miljoen aan te vullen. Ook dringen wij aan op snelheid om de liquiditeit weer te versterken nu de publieksinkomsten slechts mondjesmaat op gang komen door onzekerheid over gezondheid en inkomen bij het publiek. Als deze compensatie niet tot stand komt, dreigt een aanzienlijk deel van de fijnmazige, culturele infrastructuur de komende maanden om te vallen.

Waarom is deze compensatie nog nodig?

Het noodpakket banen en economie, de coulancemaatregelen en het extra steunpakket voor de culturele en creatieve sector met 300 miljoen euro (vooral voor rijksgesubsidieerden) zijn waardevolle stappen. Medeoverheden treffen (beperkte) steunmaatregelen. Maar hiermee wordt nauwelijks tegemoetgekomen aan de doorlopende kosten van culturele organisaties en bedrijven; NOW 1 en 2 houden onvoldoende rekening met seizoenspieken in de personele bezetting in de sector. De Tegemoetkoming Administratieve Lasten, als opvolger van TOGS, die verhoogd is naar maximaal 50.000 euro voor juni tot oktober, biedt te weinig soelaas voor middelgrote culturele organisaties met hoge vaste doorlopende lasten terwijl door beperkende maatregelen nog onvoldoende eigen inkomsten kunnen worden gegenereerd.

Waarom een tegemoetkoming in de huisvestingskosten?

Door het coronavirus maken kunstenaars, culturele instellingen en bedrijven niet of minder gebruik van hun huisvesting; niettemin betalen zij daar wel volledige huisvestingskosten voor. Bovendien is huisvesting vaak na personeel de grootste kostenpost in veel culturele instellingen. Inmiddels zijn vaak afspraken gemaakt over uitstel van betaling maar dat is nog geen afstel. Onze sector staat niet alleen in dit pleidooi: de NS pleit voor een dergelijke tegemoetkoming voor het spoor, er is een huurakkoord tussen de detailhandel en commerciële verhuurders en in de sport heeft het kabinet recent een vergelijkbaar akkoord over accommodaties gesloten.

Waarom in de vorm van een doeluitkering?

Mede gezien de groeiende financiële nood bij gemeenten en de lastige keuzes waarvoor zij staan die kunnen leiden tot bezuinigingen op vitale culturele instellingen, bepleiten wij deze compensatie in de vorm

van een doeluitkering. Dit biedt meer zekerheid dat de middelen besteed worden aan het doel waarvoor ze bestemd zijn: de culturele en creatieve sector. Wij zien in de praktijk dat het voorschot van €60 miljoen nog niet ten goede is gekomen aan de sector zelf. Sommige gemeenten lijken op de hoogte te zijn van deze financiering. Andere gemeenten blijken terughoudend in het doorsluizen van deze middelen doordat zij uiteindelijk weer ten goede komen aan de rijksoverheid doordat zij meegerekend worden in de omzet voor NOW en TVL. Dat probleem is al eerder aangekaart, ook door de Tweede Kamer, maar heeft nog niet tot een oplossing geleid. Verder kan zo snel tot uitvoering worden overgegaan en worden de administratieve lasten tot een minimum beperkt. En een dergelijke uitkering stelt gemeenten desgewenst in staat om in gesprek met kunstenaars, culturele instellingen en bedrijven tot maatwerk te komen.

Waarom is extra overheidssteun voor de culturele en creatieve sector gerechtvaardigd?

De culturele en creatieve sector heeft financiële steun hard nodig van provincies, gemeenten en de rijksoverheid, omdat de sector door de coronacrisis fors geraakt wordt, zo constateert ook het Centraal Plan Bureau in de juniraming. Nu de sector de afgelopen jaren minder afhankelijk van subsidies is geworden, is ze dat des te meer van een gezonde, sterke economie in ons land. En daar dragen onder andere (film)theaters, podiumkunstgezelschappen, (pop)podia, festivals, musea, centra voor de kunsten, muziekscholen, bibliotheken en monumenten ook volop aan bij. Want bij uitstek culturele voorzieningen versterken de economische aantrekkingskracht van een stad, dorp of regio. De aanwezigheid van culturele voorzieningen vergroot aantoonbaar het verdienvermogen van een (stedelijke) regio bijvoorbeeld door hogere grondprijzen, goed vestigingsklimaat of aantrekkelijke toeristische bestemming. De culturele en creatieve en mediasector is goed voor 3,7% van het bruto binnenlands product en voor 4,8% van de werkgelegenheid in ons land. Er werken ruim 300.000 mensen in de culturele en creatieve sector en bovendien zijn er ongeveer 550.000 vrijwilligers actief. De cultuursector draagt bij aan identiteitsvorming, zingeving, informatievoorziening maar ook aan de fysieke inrichting van ons land en het aanzien van Nederland in het buitenland. Culturele ontplooiing van iedere Nederlander is een sociaal recht dat is verankerd in artikel 22 van onze Grondwet. Cultuur draagt bij aan onze gezondheid, ons welzijn, beter onderwijs en het zorgt voor actieve deelname van mensen aan de samenleving en aan de sociale binding van (groepen) mensen. Cultuur verrijkt ieders leven en biedt velen troost en inspiratie; in goede én in slechte tijden. Hiervan getuigen dezer dagen de vele online-initiatieven van professionals en liefhebbers. Het grote en diverse publiek dat de culturele en creatieve sector door het hele land bereikt, verdient dat cultuur voor allen bereikbaar blijft, ook in de anderhalve meter samenleving of na de coronacrisis.

Tot slot

De culturele en creatieve sector verwacht dit jaar €2,6 miljard aan inkomstenderving. Door nood- en steunmaatregelen van overheden is circa €600 miljoen beschikbaar gesteld. Daarmee resteert er €2 miljard aan inkomstenderving in 2020. Onderzoek naar de vorige economische crisis heeft aangetoond dat als de koopkrachtontwikkeling tegenvalt, het aantal bezoeken en de publieksinkomsten zullen terugvallen. Wij gaan er – net als de minister van Cultuur gisteren in het debat - vanuit dat extra, sectorspecifieke noodsteun ook na september tot stand komt. Juist omdat in de sector de reserves beperkt zijn en kostenbesparingen door een instelling elders in de keten weer tot schade leiden. Want al deze kunstenaars, culturele instellingen en bedrijven tezamen leveren graag een overtuigende bijdrage aan een op termijn weer florerende economie van ons land, of regionaal of lokaal. Daarin is deze tegemoetkoming in de huisvestingskosten van €240 miljoen momenteel van cruciaal belang.

Gaarne bereid tot nadere toelichting,
met vriendelijke groet,

mede namens de taskforce culturele en creatieve sector bestaande uit Kunsten '92, Federatie Creatieve Industrie, Creatieve Coalitie, Erfgoedplatform en Federatie Cultuur

Mirjam Moll, directeur Museumvereniging

c.c.: Ministerie van OCW t.a.v. de minister mevrouw I. van Engelshoven
c.c.: Ministerie van Financiën t.a.v. de staatssecretaris de heer H. Vijlbrief
c.c.: Vereniging Nederlandse Gemeenten t.a.v. de heren J. van Zanen en H. Bruls

Bijlage: Herstelplan voor de culturele en creatieve sector d.d. 24 juni 2020